

innumera tenuissima, vix nudis oculis conspicua, filis araneorum simillima, alba, parallela & tenacia.

V I U S U S.

Nos Europæi miramur, homines vivere posse sine Cerere, sed adeamus utramque Indiam, maximo incolarum numero gaudentem, & videbimus ejus ad palmeta vitam, sine fruge valde felicem.

Palme enim gratis omnino & solo almæ naturæ munere conferuntur absque aratro & labore, nisi laborem quis dicat, quod sudorem vix movet. Kämpf. Evolvamus de Cocco (pag. II.) scriptores, & videbimus, quod ex sola ista arbore omnia obtineant incolæ, quæ unquam desiderari possunt; E. G. Panem, juscula, olera, lac, oleum, spiritum, vinum, acetum, saccharum, vestes, domos, tecta, naves, vela, funes, fila, clavos, papyrum, vascula, &c. ut audacter dicere possim, nihil utilius humano generi pro œconomia unquam a D. T. O. concessum fuisse, quam hanc palmarum familiam.

Usus œconomicus.

28. Seponamus reliquas palmas omnes & modo videamus Musæ nostræ in OECONOMIA dotes, & cur per totum orbem, ubi crescere queat, transplantata sit; pauca tradam:

α. *Domos* suas foliis Musæ in insulis Latronum tegunt, ubi nil nisi pluvia & radii solares arcendi.

β. Sine hisce foliis vix persistere possent homines in locis ardentissimis, quibus radios arcent *itinerantes*; sub eis *cubant* lassi, ne fervore solis comburantur.

γ. Homines qui nudi alias incedunt in CAPUL, *subligacula* e foliis conficiunt, quibus, quæ natura celare voluit, tegunt.

δ. Sunt

7. Sunt & gentes in America, quæ folia pro *stragulis* lectis imponunt, aliæ mensam iis sternunt, aliæ pro linteis ad mensam utuntur.

8. Foliis involvunt cibaria, culinaria, similiaque utensilia omnia, ut linteis destitutæ, foliis Musæ carere nequeant.

9. Foliis involvunt aliæ funera sua, ad feralia producenda busta.

10. Foliis pro *Charta*, præsertim bibula pro cucullis, olim usi sunt Turcæ, teste *Linschot*.

11. Folia eorumque petiolos pro *pabulo Elephantis* exhibent.

12. In insula Barbados fructum pauperibus *elemosynarum* loco præbent.

13. Sine hujus plantæ fructu vix commode tot *servos* alere possent Americani plurimi. Insulæ Barbados incolæ singulo suo mancipio, singula septimana, die saturni, tempore vespertino Musam unicam, si majorem, duas verò, si minores, concedunt, qua sola se sustentare debet per integram subsequentem septimanam, & Heros sic ab omni cibo exhibendo liber est.

14. Sunt in India gentes, quæ per totam vitam vix alio cibo usi sunt. *Linschot*.

Imo ex hac sola planta tot fercula, panem, potum & opsonia habere possunt, ut ea solâ sustentare se possint gentes plurimæ.

29. Introeamus itaque quam citissime CULINAM Indorum & videamus, quomodo cibos suos ex hujus fructu parant, licet nobis paucissimis eorum mensæ liceat adfidere.

α. *Olera* delicatissima præbent folia tenella germinantia & flores cum sale, pipere, & amomo assumti.

β. *Panem* e fructibus non bene maturis, superque ignem affatis habent, licet quodammodo adstringentem, quem alii alio modo conficiunt.

γ. *Pul-*

Usus Dieteticus.

7. *Pultem* parant, cum fructum coquunt, decorticant, pīnunt, &c. ut sit ferculum stomacho & palato gratum.

8. *Ferculum* ē fructu cum oryza cocto, commune esse fertur in *Mogol*.

9. *Piscibus* additur fructus, cumque iis coquitur & editur in insulis *Maldivis*.

10. *Elixatus* in patina prius conscissus fructus, omni homini gratissimus est cibus.

11. *Ficum* loco inservit fructus longitudinaliter dissectus & in sole exsiccatus.

12. *Nigri Æthiopes* optime sciunt varia juscula & fercula ex fructu hocce parare, gulæ magis arridentia, quam selectissima nostra bellaria, ut invident fere *Nigris* istis delicias has *Europæi*.

13. *Crudus* fructus tanta suavitate excellit, ut vix alius cum illo æquiparari queat; pinguis enim est, bene nutriens, penetrans, ut inter bellaria a sumto prandio primum teneat locum. Colligi vel disseccari debet racemus ex arbore, cum flavescere incipit & reponi ac suspendi in loco calidiusculo, donec totus flavus fiat, deinde comedi. Non diu in *Indiis* durat & vix ultra vigesimum diem conservari potest.

14. *Vinum* ex fructu, quod *Couscou* vocant, conficitur in *Madagascar*.

15. *Potum* in *Barbados* adstringentem, ut vinum de facc. dictum, coquendo fructum cum aqua, parant. Vel etiam *Pulpam* fructus aqua miscent, ad consistentiam mellis saturant, reponunt; liquor subsidens a facibus supernatantibus decantatur, servatur in usum, & vulgaris est per totam fere *Americam*. Potus autem hic non diu conservari potest, post nycthemeram enim acefcit, qui, si deinde in sole ponatur, optimum erit acetum.

Plura

Plura qui desiderat, adeat itineraria Peregrinatorum, inter quos omnes excellit *Illustriss. D. HANS SLOANE*, in cujus *Historia Jamaicæ* hæc & plura collecta videbis.

30. **PHYSICE** in plantam nostram inquirere non per-^{Usus Phy-}
mittit institutum: dicam modò quod fructus, cum pin-^{ficus.}
gues & dulces sint, intestina & ventriculum debilitare ac
emollire soleant: hinc ab iis, qui non adfueti sunt hisce come-
dendis, copiose ingurgitati, colicam & tormina sæpe
causant: adde quod, ut omnes cibi optime nutrientes, fe-
rius digerantur, digesti venerem stimulent; e contra,
si non perfecte maturi assumantur, adstringere soleant.

31. **CHEMICE** principia plantæ nostræ examinare,^{Usus Che-}
vetat Musæ præstantia, vetat in oris nostris pretium. Si^{micus.}
planta vulneretur, vel petiolus abscindatur, extillat per mo-
menta aliquot liquor aquæ instar limpidus, inter omnia
quæ novimus adstringentissimus, & culter, quo incisa
fuit planta, fusco seu rubesciente colore obducitur,
quem colorem Vitriolum martis ab adstringentibus vege-
tabilibus semper acquirit.

32. **MEDICUS** usus hujus plantæ copiosior occurrit^{Usus Me-}
apud Authores, quam ut loci ratio omnia ea enumerare^{dicus.}
permittat, unicum vel alterum tantummodo tradam.

α. *Bechicum* eximium esse fructum maturum te-
stantur Authores; confirmant partes ejus dulces ac pin-
gues, quæ lubricant, emolliunt, relaxantque vasa & ex-
pectorationem promovent.

β. *Urinæ* difficultatibus, præsertim *Stranguriæ* maxime
subvenire fertur fructus; Stranguria enim obrepit commu-
niter a defectu muci istius interne oblinentis superficiem
vesicæ, quo abrafo acrimonia urinæ rodit ipsas fibras &
nervos; unde in tali statu pingua, dulcia & diluentia
maxime conferunt, quibus omnibus fructus plantæ no-
stræ abundat.

F

γ. Che-

y. *Cholericis* & phlegmaticis commendatur fructus coctus, cum saccharo & melle quotidie assumtus.

δ. In fluxibus omnibus alvinis & sanguineis conducit quam maxime succus e planta sauciata extillans, quatenus adstringens (§. 31.) est, dictitante sana ratione, confirmante Experientia Indorum.

z. *Vertiginem* depellere radices contritas, lacteque assumptas, docent *Horti Malabarici* Authores.

3. In *Ophthalmia* racemos recentes tritos & melle assumptos, commendant iidem.

VII. LITTERARIA.

Inventor. 33. INVENTIONIS gloriam hujus plantæ plurimi *Serapioni* concedunt; verosimile tamen videtur, quod dudum ante eum *Theophrasto* Lit. α. innotuerit, nec non deinde a *Plinio* Lit. β. proposita fuerit, licet ab utrisque imperfecte descripta, nec ante Arabum Epocham per *Serapionem*, *Avicennam* &c. verè adumbrata.

α. *Theophrastus* in *Histor. plant.* libr. IV. cap. V.

Est & alia arbor, & magnitudine insignis & suavitatem fructus, amplitudineque mirum in modum præcellens. Hoc sapientes indorum, qui nudi degunt, cibo utuntur. Alia, cui folium specie prælongum, simile pennis strutorum, quæ super galeis imponuntur, longitudine duorum cubitorum. Alia, cui fructus longus nec rectus sed contortus: cibo dulcis, sed morsus in alvo, difficultatesque facit intestinorum. ob id *Alexander* ne quis manderet, interdixit. Alia, cui fructus similis cornu. Sub quatuor distinctis eandem videtur proponere plantam.

β. *Plinius* in *Histor. mundi* lib. XII. cap. 6.

Major alia pomo & suavitatem præcellentior, quo sapientes